

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50.

Štev. 27 • Maribor, sobota, dne 2. aprila 1938 • Leto XIII

Norveška delavska stranka vstopila v Socialistično internacionalo

Sklep sprejet z veliko večino

Na kongresu norveške delavske stranke, ki je prvotno pripadala komunistični internacionali, iz katere je pred leti izstopila, je bil sedaj sprejet z veliko večino sklep, da stranka vstopi v Socialistično delavsko internacionalo.

Norveška delavska stranka je dala s tem vsemu evropskemu proletarijatu vzpodbuden vzgled.

Vatikan se pogaja z nemškim fašizmom

Pripravljen je, da se podredi

Kakor znano so avstrijski škofje klonili pred silo nemškega fašizma in se podvrgli. V posebni izjavi poziva škofje svoje ovčice, da naj slede njihovu vzgledu. Dunajski škof in kardinal dr. Innitzer je to izjavo avstrijskih škofov sporočil zastopniku Bureklu in je v znak pokorščine zaključil svoje pismo s »Heil Hitler!«

Trdi se, da so ta korak storili avstrijski škofje sporazumno z Vatikanom, ki si s to gesto hoče pridobiti naklonjenost nemškega fašizma, da si so v rajhu razpuščene vse katoliške organizacije, zadušene ves katoliški tisk, ukinjene vse verske šole in še vedno trajajo procesi proti katoliškim duhovnikom.

Vatikan je pripravljen brez pridržka sprejeti zahtevo nemškega fašizma, proti kateri je pri nas z vso odločnostjo: da je duhovnikovo torišče edinole v cerkvi, v politiki pa, da ne sme imeti ne besede, ne vpliva.

Mehika ne da nafte fašističnim državam

Nemčiji, Japonski in Italiji

Mehiška vlada je vzela privatnim družbam pravico izkoriščanja naftnih vrelcev. Sedaj so se obrnile Nemčija, Japonska in Italija na mehiško vlado radi nakupovanja nafte. Mehiška vlada pa je prodajo nafte fašističnim državam odklonila, zvesta načelu, da bo z njo zalagala samo demokratične države, katere bo tudi sicer podpirala, ako bodo potrebovale pomoči.

Angleški konservativci proti nacionalizaciji rudnikov

in predlogu angleške delavske stranke

Angleška delavska stranka je predlagala v spodnji zbornici, da naj se rudniki podržajo (nacionalizirajo).

Predlog delavske stranke je zbornica odklonila. Za predlog je glasovalo 117, proti predlogu 167 poslancev.

Predlog Amerike za pomoč iz avstrijskim izgnancem. Predsednik Roosevelt je obvestil vesile, da nameravajo Zedinjene države organizirati akcijo za pomoč iz Avstrije izgnanim in beguncem.

„Demokracija spada v zgodovino“

Tako bi radi diktatorji

Fašisti pravijo: »Demokracija spada v zgodovino«.

Z drugimi besedami bi označili to misel tako-le: Demokracija se je preživela; ljudje ne marajo več političnih pravic in svobode, ampak si žele samo še diktatorje in komandante. Trdijo, da se skoraj po vseh državah pojavlja to stremenje, po nekaterih odkrito, po nekaterih tajno. Tako prodira naziranje polagoma v mnogih državah. Fašizem je dokazal, da je parlamentarna navlačka nepotrebna in da se dela lahko brez nje — proti vsem državam in celemu svetu.

Fašizem torej prav odločno omalovažuje sporazum med državami in mednarodne dogovore.

Za nas nastane pri tem važno vprašanje. Kdo zagovarja fašizem, njegove metode in kakšne so metode prodirajočega fašizma?

Predvsem se zavzema za diktaturo kapitalizem

in vsa reakcija okoli njega, za fašistično diktaturo so klerikalizmi, ker so za avtokracijo, v kateri narod nima veljave. Časopisje orožne in druge industrije, bank in reakcije na vse načine dela razpoloženje za diktatorske režime. Pravijo vojna grozi in oboroževanje je potrebno, napad nam grozi, treba se strniti v šovinistične fronte itd.

Nihče seveda ne more verovati, da narod odklanja svobodo.

politične pravice in sodelovanje v javnem življenju, ker je tesno v zvezi z njegovo eksistenco. Drugače je, če si reže kruh človek sam, kakor, če ga mu drugi režejo.

To zavest je pa po fašistični morali treba zamoriti v človeku, ker bi se končno le utegnil potegniti za svoje naravne pravice.

In kaj opazujemo v svetu? Vsa vzgoja, vsa tiskana propaganda je usmerjena v praznih fantonih, v šovinističnem nacionalizmu, poveljevanju orožja, gojitvi veseljačenja in parad v uniformah.

Resna razmotrivanja o političnih in socialnih interesih so pa prepovedana.

razen v zmislu diktatorskih režimov. To se vrši v interesu kapitalizma, ki želi zatreti v človeštvu čut za realnost in zavest, da mu gredo v družbi politične in socialne pravice. Z neverjetno rafiniranostjo in usiljivostjo se ta proces vrši po vseh državah, ki se nahajajo v politični negotovosti in preobrazovanju.

Ta sistem vzgoje je največje zlo današnje dobe.

Potrebna bi bila energična in dejanska protiakcija, za katero je predvsem poklican delavski razred po svoji misli, zlasti pa zaradi tega, ker je vsa vzgoja in teroristična metoda današnjih dni naperjena prav proti delavskim množicam.

Klic po demokraciji, ki ga včasih državniiki naslavlja na meščan-

stvo, je morda nehoti tudi klic delavstvu.

Tudi delavstvo potrebuje in zahteva demokracijo.

Delavstvo se mora boriti za demokracijo. Še mnogo važnejši ali vsaj bistvenejši del boja za demokracijo pa je vsestransko kulturno delo delavskega razreda, ki naj razbline modernu psevdokulturo. Ni se treba bati kulturnega boja, ni se treba bati političnega in socialnega boja. Ne! Boj je jako potreben!

Najpotrebnejše je pa prosvetno delo

na vseh poljih človeškega udejstvovanja, da se delovni narod vrne zopet v resno realnost in se v njej ohrani.

Delavstvu šovinizem in parade ne morejo koristiti. Koristi mu lahko samo dejansko udejstvovanje ob popolni svobodi v praktičnem življenju.

Za to udejstvovanje se pa moramo kljub zaprekam pripravljati s kulturnim delom ter ustvariti zdravo kulturo delavskega razreda in sploh delovnega naroda, ker bi zanemarjanje te dolžnosti samo olajšalo prodiranje fašistične reakcije.

Spominjajmo se ob sedanjih duhovni krizi prvih kulturnih, političnih in socialnih bojnikov, ki so ob enakem terorju delali, trpeli in zmagovali za človeštvo. Današnje razmere prav resno kličejo onega duha na plan:

za kulturo in človečanstvo!

Nemški socialni demokrati v ČSR za republiko in demokracijo

Novi predsednik stranke s. Vencel Jaksch

V nedeljo, dne 27. t. m. se je vršil strankin zbor nemške socialne demokracije v ČSR v Prahi, ki se ga je udeležilo 560 delegatov.

Kongres je v čehoslovaški javnosti vzbudil mnogo zanimanja, ker se je vršil v atmosferi, katero je ustvarila med Nemci v ČSR zasedba Avstrije po Hitlerju in ki je imelo za posledico, da sta se nemški meščanski stranki: agrarci in krščanski socialci, podredili nemškemu fašističnemu gibanju v ČSR, katerega vodi znani učitelj telovadbe Henlein s podporo Nemčije.

Nemške socialne demokracije to ni moglo omajati in odvrniti od njene dosedanje poti.

Namesto odstopivšega predsednika stranke s. dr. Czecha, ki vsled starosti ni mogel več uspešno vršiti funkcije, je bil soglasno izvoljen s. Vencel Jaksch. Jaksch je imel velik govor, v katerem je poudaril, da so se z vstopom agrarcev in krščanskih socialcev v Henleinovo stranko združile vse meščansko - kapitalistične sile proti socialističnemu delavstvu.

Nemško socialistično delavstvo pa je in bo ostalo zvesto svojim idealom: demokraciji in socializmu. Ono

ve in hoče, da bo meja Čehoslovaške ostala neokrnjena, da bo ostala v republiki demokratična ustava in da se ne bodo nikoli uresničili načrti nemških fašistov, spraviti vse pod svojo oblast in vstosmeriti.

Stranka bo sledila vzorom švedske socialne demokracije, oprta na vse delovne sloje, ki si v današnjem gospodarskem redu niso več sigurni svojega obstoja.

Spremembe v romunski vladi

Kabinet patrijarha Mirona Christea v novi formi

Patrijarh Miron Christea je izmenjal svojo vlado.

K tej spremembi pravi posebna vladina izjava: »Te dni je bil izdelan proračun in z uspehom zaključena reorganizacija državnega aparata. Na ta način je zgrajen most, preko katerega vodi pot v normalno življenje v državi, tako, da ni več potrebna vlada v dosedanjem sestavu.«

Iz vlade je izpadel zunanji minister liberalcev Tatarescu, namesto njega je prišel Petrescu Comnen. V

Pogajanja med Anglijo in Italijo

Kako le odmeva preko Brennerja?

Angleški in italijanski listi poročajo, da pogajanja med Italijo in Anglijo ugodno napredujejo. Pri pogajanjih ne govore o španskem in azijskem vojnem vprašanju.

Znani baron Papen postane nemški poslanik v Ankari. Njegova naloga je, da pripravi boljše gospodarske zveze med Nemčijo in Turčijo. Prej je bil poslanik na Dunaju.

vlado sta vstopila tudi dva ministra, ki sta se izneverila kmečki stranki dr. Maniu.

Politični kurz ostane kot doslej, vse politične odločitve so od naroda prešle na kralja.

Dr. Maniu interniran

Bivši romunski predsednik vlade in predsednik kmečke stranke dr. Maniu, ki je dobila pri zadnjih volitvah v parlament tudi največ glasov od vseh strank, je bil interniran v nekem kraju Transilvanije.

Republikanska armada nudi vedno

Razbremenilni napadi vladinih čet v odseku Teruel **resnejši odpor**

Glavni sunek Francove armade se je v početku tedna razvijal zapadno od Saragosse proti Leridi, mestu v Kataloniji in pa severno od tega mesta pri Barbastru.

Nekatera poročila so trdila, da se je Francovim četam, ki so sestavljene iz Italijanov in Maročanov, posrečila zavzeti Lerido. Zadnje vesti pa vele nasprotno, da so republikanske čete zadržale prodiranje Francove vojske pri Leridi in jo pognale nazaj. Istotako so pri Barbastru, v dolin reke Cinco preprečile, da bi sovražnik došel na levi breg. Razdrli so vodne naprave v reki in poplavlili dolino. Voda je odnesla dva od nacistov postavljena pontonska mostova, vsled česar so bili odrezani odre-

di mavriških čet, ki so že prišli preko reke.

Sunek nacistov pri Alcanizu skušajo republikanci zadržati v gorskih predelih. Položaj še ni popolnoma razčiščen; izgleda, da je tudi tu Francova ofenziva zastala. Nacisti trdijo, da so tu samo še 70 km zračne črte od morja. Ako bi dospeli do morja, bi bila Katalonija ločena od ostale Španije.

Vladine čete napadajo pri Teruelu

Južno - zapadno od Teruela je 29. marca pričela ofenziva vladine vojske v smeri proti Albaracinu. Vladine čete zaznamujejo uspehe. Vsekakor ima akcija vladinih čet pri Te-

ruelu namen razbremeniti aragonsko - katalonsko fronto.

Francoski listi pišejo, da je Francova ofenziva zastala.

280.000 mož republikancev na fronto

Z veliko naglico koncentrirajo vrhovna komanda republikanskih čet rezerve, gre za 280.000 mož, ki odhajajo na fronto v Aragonijo in Katalonijo.

Uspehi nacistov so posledica novo dospelih pošiljk orožja. Zadnje dni so prejeli tudi republikanci nekaj več vojnega materiala in poročila trdijo, da bi to moglo zopet vzpostaviti ravnotežje sil obeh taborov.

Francoski kapitalizem proti Blumovi vladi

Država rabi sredstva, kapitalisti jih ne dajo

S. Blum zahteva finančna pooblastila od parlamenta in senata, da bi spravil v red finance. Temu se upira francoski kapitalizem po svojih zastopnikih v parlamentu in senatu, pa tudi v vladi ljudske fronte.

Vlada ljudske fronte je izvršila precejšnje delo na socialno političnem polju, ko pa sedaj prihaja vrsta na kapitalizem, da se omeji njegov vpliv na politiko in onemogoči rušenje državnih financ, pa se vse očitneje kažejo razredne razlike in radikalni, kot vedno manj zanesljivi zavezniki resnične ljudske fronte.

Mussolini svetuje Italijanom — bežite iz mest

Govor o vojni

Mussolini je te dni govoril o vojni pripravljenosti Italije. Rekel je, da ima Italija največ podmornic, pa tudi aeroplanov več kot dovolj. Stotisoči delavcev so militarizirani in delajo za vojne potrebe.

Za slučaj vojne more poslati Italija 9 milijonov ljudi v vojno. Prebivalcem mest je rekel, da naj se že sedaj selijo na deželo, ne pa šele ob 12. uri.

Govoril je tudi o meji na Brennerju in utrditvi Alp, te od Boga postavljene meje. Ta del njegovega govora nemški listi ne komentirajo.

Vsekakor je govor Mussolinija imel namen vplivati na Anglijo, ki se pogaja z Italijo, pa tudi na Francijo, da bi se ne vmešala v Španijo.

Bolgarske parlamentarne volitve končane

Izvoljen s. Krsto Pastuhov

Bolgarske parlamentarne volitve so se vršile več zaporednih nedelj v raznih pokrajinah po znanem reakcionarnem volilnem redu. Sobranje ali parlament ima 160 poslancev, od katerih so se pred volitvami prištevali režimovcem 103, 57 pa opozicionalcem. Med opozicionalci je izvoljen tudi s. Krsto Pastuhov.

Med izvoljenimi poslanci so tudi uglednejši politiki, ki bodo v sobranju nedvomno imeli svoja mnenja ter se utegne opozicija v sobranju znatno povečati.

Koliko je kmetiškega prebivalstva v Jugoslaviji

11.480.000 ljudi živi od kmetijstva

Jugoslavija šteje okroglo 15 milijonov prebivalcev. Od tega prebivalstva jih živi od kmetijstva 11 milijonov 480.000 in je drugega prebivalstva le okoli tri milijone in pol.

Poučen bi bil pregled o posestnih razmerah, ki bi pokazal tudi socialno sliko kmetijskih razmer in kmetijskega delavstva. Ob priliki objavimo nekaj števil po uradnih podatkih.

Preprečite najhujše!

Delavstvu v šamotni tovarni v Štorah grozi odpust radi povišanja carine na uvoz gline

Delavstvo te tovarne je zadnja leta preživljalo hude čase, ker se je vedno delalo okrnjeno. Letos se je konjunktura malo izboljšala in smo živeli v nadi, da bomo lahko poplačali naše dolge pri trgovcih, ki sedaj vsak dan pošiljajo svoje agente v pisarno podjetja z rubeži na delavske mezde. Pa tudi teh dolgov bi bilo enkrat konec, da se ni povišala carina na šamotni material, katerega moramo dobavljati iz inozemstva za izdelavo šamotne opeke. Čim se je carina na ta material zvišala, nam je podjetje odpovedalo službo za 26. marca. Lahko si vsak misli, s kako težkim srcem smo pričakovali ta 26. marec. Ni potrebno posebej poudar-

jati, da smo na vse oblasti pisali prošnje, naj se ta velika napaka popravi. Tudi ministrstvu socialne politike smo poslali prošnjo, naj v našem interesu apelira na ministrstvo trgovine in industrije in finančnega ministra, da se ta carina omeji in prepreči brezposelnost, ki je že itak ne manjka. Dasi do danes ni od nobene strani povoljnega odgovora, se podjetje vendarle nada, da bo v prihodnjem tednu prispela ugodna rešitev ter nam je podaljšalo odpovedni rok do 2. aprila. Ako pa te rešitve ne bo, bomo pač šli, z beraško palico v rokah po naši Jugoslaviji, kot delomrzneži.

Prizadeto delavstvo.

Doma in po svetu

Pojasnilo. Iz par krajev smo prejeli obvestilo, da so krajevni oblastveni organi pri naročnikih zaplenili št. 22 A »Delavske Politike« z dne 16. marca. Opozorjamo, da gre tu za očitno pomoto. Državno tožilstvo v Mariboru je zabranilo št. 22 z dne 16. marca, kar pomeni, da je bil št. 22 A »Delavske Politike« ne pa števil. 22 A. Komur je bila od oblastvenih organov zaplenjena št. 22A, naj jo takoj reklamira pri dotičnem, ki mu jo je vzel in jo zahteva nazaj.

Proračun je sprejet tudi v senatu. Proračun za 1938-39 je sprejel senat s 53 glasovi, 16 senatorjev je glasovalo proti proračunu.

Dogovor glede francoskih posojil Jugoslaviji so dne 27. marca podpisali v ministrstvu financ v Beogradu. Dogovor velja od 14. oktobra 1937 do 13. oktobra 1939 in sta ga podpisala minister Letica in predsednik odbora jugoslovanskih državnih posojil s pristojnimi referenti. Dogovor se tiče vračanja dolgov.

Širite naš list!

Uvedba delavskih knjižic. V »Službenih novinah« je izšla naredba o uvedbi delavskih knjižic ali legitimacij, ki bodo javen dokument. Za kvalificirane delovne moči bodo legitimacije obvezne.

Torpedovka »Zagreb«. V Splitu so dne 30. marca spustili v morje prvo doma zgrajeno torpedovko. Slavnosti je prisostvovalo mnogo občanov.

»Cesar« Oto je izgubil zadnje šanse. Odvezal je svoje pristaše v Avstriji od prisega in se sedaj poteguje za belgijsko državljanstvo.

Izplačila v markah. Iz Avstrije nam poročajo, da so dne 26. marca prejeli delavci prvič izplačilo v markah. Bankovci so bili še čisto sveži in se jim je poznalo, da so šele pravkar prišli iz stroja. Tiskanje denarja se vrši v Berlinu pospešeno, da ne bi nastalo pomanjkanje papirnatih bankovcev.

Kaj bo z Donavo? Donava je mednarodna reka in promet na njej ureja posebna mednarodna komisija. Pojavljajo se vesti, da hoče Nemčija

Uspehi Kitajcev

Japonci niso mogli osvojiti Sučaua

Vojna sreča na Kitajskem je sedaj precej naklonjena Kitajcem. Napori Japoncev, da bi osvojili važno železniško križišče Sučau na progi Tientsin—Pukau so se izjalovili. Japonska armada se umika. Okoli 5000 japon. vojakov so Kitajci obkolili.

Tudi na severnem Kitajskem, pri Šantungu, je položaj Japoncev resen.

Japonski generali se bodo imeli torej priliko prepričati, da njihov vojaški izprehod na Kitajsko ne bo tako lahek kot so mislili.

Čim dalje traja vojna in čim večje so žrtve, tem bolj bodo postajali nemirni Japonci v domovini.

Vsemu steklarskemu delavstvu Jugoslavije!

Odpoved kolektivne pogodbe v Sisku

Vodstvo steklarne v Sisku je odpovedalo kolektivno pogodbo in hoče pri nekaterih proizvodih reducirati postavke do 12 odstotkov, razen tega pa ukiniti tudi druge ugodnosti, katere je stara pogodba predvidevala. Delavstvo se bo temu uprlo, zato poziva Splošna delavska strokovna zveza, podsavez steklarjev, da noben steklar ne potuje v Sisk radi zaposlitve, dokler spor ni likvidiran. Obvestili smo tudi sodruga v Čehoslovaški, da pod nobenim pogojem ne sprejmejo dela v tej tovarni. Torej, sodrugi steklarji, pokažimo, da pravilno razumemo boj naših sotrpilov in da pod nobenim pogojem ne gremo v Sisk.

SDSZJ, Podsavez steklarjev.

proglasiti Donavo do Bratislave nemško reko. Proti temu so Rumuni, Bolgari, pa menda tudi Madžari (stališče Jugoslavije ni znano), ki bi v slučaju, ako se ne bi Nemčija ozirala na njihove želje, lahko vrnilo šilo za ognilo, ker brez toleriranja teh držav, nemške ladje ne bi mogle v Črno morje.

Mednarodna trgovina s sirovinami se je zopet znatno popravila, cene pa še vedno padajo.

A. M. de Jong:

106

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena (Konec.)

Iz grla divjega lovca je prihajal glas kot renčanje. Za hip je zaprl oči, grozeče in istočasno kot v obrambo je iztegnil svojo težko roko in prsti so se mu krčili. Z omotično naglico so se mu podile misli po glavi in v možganih mu je šumelo... edino bitje, ki ga je ljubil na tem svetu, je stalo tu... sredstvo v rokah tistih, ki so ga morali spraviti v past... kakšna podlost... Baš njegova... baš Mereyntjeja, njegovega malega prijatelja... Mereyntje... On ga je izdal...

Napetost v njem se je poglobila. Vsa moč, vsa sila, vsa hrabrost za kakršenkoli odpor je izginila. Ničesar več ni videl. Pred očmi so mu

vstajali zeleni in modri kolobarji... Sedaj se je moral udati, nič več se ni mogel boriti... vse je bilo brez pomena... Mereyntje... ta ni vedel, kaj je bil storil. Njegov spačeni obraz je postal grozno blede. Odprl je oči in rekel hripavo:

»Dobro je... odpeljite me... Jaz sem ju.« Okovi so zarožljali in se oprijeli njegovih zaplestij.

Častnik je pomignil z roko... Neprisenben je stal Mereyntje v sobi. Mehanično se je razgledoval okoli sebe, dokler niso ostrmele njegove od groze široko odprte oči pri pogledu na mrtvi trupli, na katerih sta bili vidni dve strašni rani, da ga je zazebljo v srce. Sedaj šele je spoznal Mereyntje jasno vse, kar se je bilo zgodilo, kot kamen mu je legla na srce zavest spoznanja, kakšne posledice bo rodilo njegovo dejanje.

Žvenketaje je padel nož na tla. Prestrašeno in v zadregi so zrle temne otroške oči, proseč

odpuščanja k Vrču, ki je že stopal mimo njega proti odprtim vratom. Mereyntje je pobledel, da je izgledal bel kot papir na mizi, od katerega se je širil svetel lesk. Težek vzdih se mu je izvil in že je tudi omahnil vznak na tla...

Na pragu se je morilec še enkrat ozrl in pogledal na dečka, čigar mala postava je ležala negibno. Napravil je, kot da hoče skočiti k nezvestnemu malčku; bolešno se je izvilo iz njegovega stisnjenega grla:

»Mereyntje!...«

Toda Mereyntje ga ni slišal in orožnika sta surovo potisnila jetnika skozi vrata. Sklonil je glavo in stopal brez odpora...

Tako je končal prvi dotik Mereyntjeja z burnim življenjem odraslih; bil je kot frfotajoči, nič hudega sluteči metulj, ki si je tako grozno osmrdil svoja krila...

O Masaryku v obmejnem Marenbergu

Predavanje zapuščenemu delavstvu,

ki se je vršilo pretečeno nedeljo, dne 27. marca t. l. v obmejnem Marenbergu v Dravski dolini, je bilo izvanredno dobro obiskano, tako da je delavstvo obširno dvorano pri Brudermannu čisto napolnilo. Sicer v tem kraju že dolgo ni bilo delavskega zborovanja in smo mislili, da je postalo delavstvo vsled tega brezbržno. Tembolj smo bili zato presenečeni, kako so, prihiteli ti zapuščeni delavci na svoje predavanje o Masaryku in socialni zaščiti ne samo iz Marenberga, ampak tudi iz bližnjih sosednjih občin, iz Mute, Vuhreda, s hribov, iz zapuščenih »grab« in celo od Sv. Antona na Pohorju. Videlo se je, kako iščejo ravno ti reveži poduka in pomoči v svojem obupnem položaju, ko celo v bližnji tovarni Železarne Muta ne dobivajo za svoje težko industrijsko delo niti minimalne meze, niti zakonitega povška k itak nizki mezi, čeprav morajo garati preko dopustnega časa, celo 11 ur dnevno. Tudi drugi delodajalci ne poznajo ali nečejo poznati delavske zaščitne zakonodaje.

Sodrug urednik Adolf Jelen je pred nabito polno dvorano otvoril skromno mišljeno svečanost v spomin velikega socialnega politika, umrlega

prezidenta ČSR, Tomaža Masaryka.

Med zbranimi delavci jih je bilo nenavadno veliko število analfabetov, mladih in starih trpinov s hribov, ki se niso nikdar učili pisati in ne brati. Druga polovica pa tudi iz tega ali onega vzroka, večinoma radi revščine, skoro nikdar ne dobi v roke časopisa, posebno ne našega delavskega in je vsled tega tako velika nevednost, največja sovražnica delavstva.

Umljivo bo torej, da so ti samemu se-

Cene

Dramska predstava. »Vzajemnost« uprizorji v nedeljo, dne 3. aprila 1938, ob 4. uri popoldne v »Narodnem domu« P. Golijevo ljudsko žaloigro v 6. dejanjih »Bratomor na Metavi« v režiji S. Jerama. Med odmori igra tamburaški zbor. — Odbor.

KINO DOM, CELJE

2. in 3. aprila: »Povest neke duše«. — 4., 5. in 6. aprila: »Pod masko ljubezni«. — 7., 8. in 9. aprila: »Ešnapurski tiger«.

Litija

Občni zbor podružnice delavskih kolesarjev bo v nedeljo, dne 3. aprila s pričetkom ob 2. uri pop. v prostorih g. Lapa. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za kolesarski sport.

bi prepuščeni siromaki iz Marenberga in okolice, kjer ni nobene delavske organizacije, ne strokovne in ne kulturne, kar skrajši v sebe govor sodruga dr. Avg. Reismana, ko je pripovedoval, kako se je velik duh, učenjak, Tomaž Masaryk, sin reveža, dvignil iz lastnih sil in posvetil vse svoje bogato življenje delu za revni čehoslovski narod, za pravično rešitev socialnega vprašanja. Ravno tu ob meji je bil sedaj v teh dneh potreben takšen poduk, ne samo za delavce, temveč tudi za tisto inteligenco, ki je prišla v precejšnjem številu k svečanosti, da na živem primeru vidi, kaj je resnično narodno delo: Pomagati tem revežem k človeku dostojnemu življenju, da bodo mogli tudi oni, siti in oblečeni, ljubiti domovino, državo in čutiti potrebo, ob vsaki uri braniti domačijo tu ob meji, kjer so že prejšnji teden krožili nad Dravo nemški bombniki. Boriti se za povzdigo prosvete in za dostojno mezo teh ljudi, to je edino resnično, narodno in državotvorno delo.

Brez izjeme so vsi navzoči že med predavanjem in ob zaključku navdušeno ploskali razlaganju Masarykovih nauk o socialnem in narodnem vprašanju, o pravičah in dolžnostih delavstva in inteligence ob meji.

Naslednji govornik s. Adolf Jelen je nadaljeval s predavanjem o onih zakonih delavske zaščite, ki so dnevno vsakemu delavcu najbližji in jih podjetniki tudi dnevno kršijo. Tudi s. Jelen je žel za svoje predavanje polno pozornost in odobravanje, čeprav sta trajali obe predavanji polni dve uri brez odmora. Vmes se je priglasilo

16 naročnikov »Delavske Politike«.

Vsi drugi, ki je še nimajo, žal tako slabo zaslužijo, da jim ničesar ne preostane za duševno hrano.

Pač pa so delavci odločno izjavili, da bodo zahtevali po vseh gostilnah, kamor zahajajo, naročitev »Delavske Politike« in povedali gostilničarjem, da se ne bodo več pustili tako žaliti, da bi viseli po gostilnah samo meščanski listi, ko mora delavec ravnotako plačati, kar kupi, kakor meščan. Navzoč je bil tudi domači poslanec, g. Gajšek in upamo, da bo s pridom uporabil poročila o kršenju socialne zakonodaje ob meji ter v interesu državne misli energično zahteval v Beogradu in drugod, da se krivce strogo kaznuje, pa četudi se skrivajo v družbi nemških nacionalcev pod plašč narodno-obrambne dela.

Delavci so se le neradi razhajali ob koncu svečanosti in enodušno klicali: Pri-dite čimprej zopet med nas!

Predavanje je organiziral naš marljivi sodrug, kamnosek Gradišnik iz Vuhreda. Le tako naprej!

Delavski pravni svetovalec

Zastaranje sodb (Črna)

Vprašanje: Leta 1928 sem izgubil neko tožbo in sem bil obsojen na plačilo stroškov v znesku din 750. Do danes me je nasprotnik le enkrat rubil za te stroške in takrat brezuspešno; sicer me sploh ni terjal. Ali sem še zmeraj dolžan plačati jih ali ne?

Odgovor: Plačilne obveznosti na podlagi pravomočnih sodb zastarajo šele v 30. letih. Zastaranje se prekine z vsako izvršbo in začne teči od takrat nova zastaralna doba.

Obresti nezaščitenega dolga (Pesje)

Vprašanje: Koliko odstotne obresti pripadajo upniku proti dolžniku kmetu, če gre za dolg, ki bi sicer spadal pod uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov, a je sodno ugotovljeno, da se dolžnik nahaja v boljsem gnetnem položaju od upnika?

Odgovor: V takem primeru uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov sploh ne velja in gredo upniku dogovorjene obresti, vendar ne večje kot 8 odst. Če tozadevno ni dogovora, pripadajo upniku 5 odst. zakonite obresti.

Pokojnina rudarja (Kapela)

Vprašanje: Sem rudar in sem nazadnje delal v rudniku Bakoviću v Bosni, kjer sem bil 30. decembra 1937 reducirán. Zavarovan sem bil pri Bratovski skladnici že od leta 1906 dalje. Ko sem bil reducirán, sem napravil prošnjo za pokojnino, ker sem star že 58 let; do danes nisem prejel še nobene rešitve. Kam naj se obrnem in koliko mi pripada pokojnina?

Odgovor: Pokojnina Vam pripada le v primeru, če ste onemogel, to se pravi, če ne morete zaradi starosti ali bolezni zaslužiti niti tretjino tega, kar zaslužijo povprečno Vam enaki delavci v Vašem kraju. Višina pokojnine bi znašala po 32 letih polnopravnega članstva 74 odst. povprečnega kategorijskega zaslužka, ki ste ga imeli v poslednjih 5 letih. Obrnite se znova na pristojno Bratovsko skladnico v Sarajevu ter zahtevajte, da se Vam izda pismena rešitev o Vaši pokojnini. Zoper to odločbo se lahko pritožite na sodišče rudarskega zavarovanja.

Obveznost moža za ženske dolgeve (Hrastnik)

Vprašanje: Ali sem dolžan plačati dolg, ki ga je napravila moja žena še pred poroko?

Odgovor: Takšnega dolga Vam ni treba plačati, pač pa ga je dolžna plačati Vaša žena, če že ni zastaran. Dolgovi pri trgovcih in obrtnikih zastarajo v 3 letih.

Odpust brez odpovedi (Sv. Lovrenc na Pohorju)

Vprašanje: Nek predelavec nas je najel za Nab. zadrugo uslužb. drž. žel. Ljubljana za napravo drv v gozdu grofa Zabca. Zagotovil nam je delo do konca maja tega leta, da bi napravili 1600 sežnjev drv. V soboto so naenkrat odpovedali, češ, da grof nima dovoljenja sečnje.

Odgovor: Vsaka služba se mora vsaj 14 dnevno prej odpovedati, v nasprotnem slučaju pa plačati mezo za 14 dni naprej.

Dota mačeha (Studenca)

Vprašanje: Po očetovi smrti sem gospodaril skupaj z mačeho in je ona zapisala vse svoje imetje po svoji smrti za mepe. Svoječasno je prinesla mačeha očetu din 7000 dote in zahteva sedaj oče mačeha to doto nazaj.

Odgovor: Mačeha je lahko svobodno razpolagala s svojim premoženjem in torej pravoveljavno prepustila imetje Vam. Zato tudi njen oče sedaj ne more zahtevati nazaj dote, katero ji je dal pred leti. Dote mu ni treba vračati.

Za pomlad

ročne torbice, potovalne kovčke, aktovke, denarnice, nogometne žoge, nahrbtnike i. t. d. priporoča

Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13

B. RANGUS - KRANJ

zlatar in
juvelir
sodni
cenilec

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, kristala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

Knjižni dar Cankarjeve družbe za leto 1938

»Sinovi predmestja«.

Je žalostna in mračna povest iz najgloblje-ga dna proletarskega življenja, ki zelo spominja na Seliškarske »Hiše brez oken«, ali na »Roke Andreja Podlipnika«, vendar z manj prepričevalnosti. Poteze so tu nanešene sivo na sivo, brez najmanjšega sončnega žarka, če izvzamemo morda Ivota, katerega življenjski smoter je pa uspeh v družbi v meščanskem smislu. Vse drugo je uničujoče trpljenje, strašna beda in obup in ne vemo, če je avtorica morala vse to kdaj res sodoživljati. Opisovanje je preveč literarno. Človek odloži knjigo s težkim srcem in z mračnimi mislimi. Je li življenje res tako obupno in črno? Ali ne posije tudi v predmestne barake včasih kak sončni žarek? Ali ni v njih res nikdar kakkega veselega trenutka, sproščajočega osmeha, kljubujočega dovtipa? Res, so žalostne razmere, so strašne stvari, ali ne smemo se jim vdajati s topo resignacijo, iskati moramo rešilnih poti, načinov, da jih premagamo. Tega pa se ne da doseči z individualnimi napor, za to je treba samozvestnih naporov kolektiva. Značaja Vilčeta in Marinke sta tu opisana premalo verjetno, zlasti v prizoru ob slovesu. Taki go-

spodje urede stvar bolj previdno in tudi Marički bi ne bilo treba takoj v vodo skočiti. Verjetnejši razplet bi bil možen na različne načine. Zdi se nam, da je to prve-nec mlade pisateljice. Če to vpoštevamo, moramo vsekakor s priznanjem ugotoviti, da je ta knjiga zelo lep in mnogo obetajoč začetek, po katerem bomo z zanimanjem pričakovali nadaljnjih njenih del, saj jezik in slog zelo dobro obvlada. Morda nas prihodnji preseneti z novim delom, ki bo v njem manj hromečega obupa in pesimizma, zato pa več optimističnega razpoloženja, samozvesti in volje do življenja, ki nam je tako potrebna. Predvsem pa smisel za skupno borbo.

Prve intrige proti Mehiki. Razla-stitev družb za pridobivanje nafte je izzvala med velekapitalisti ogorčenje proti Mehiki. Prva posledica je, da so Zedinjene države ustavile kupovanje srebra, ki ga ima Mehika v izobilju.

POZOR!

Pri zavarovancih vseh zavarovalnic se pojavlja nek goljuf, ki se predstavlja kot kontrolor Zveze zavarovalnic.

Vse zavarovance opozarjamo, da mu ne nasedejo in jih prosimo, da goljufa takoj izroče orožnikom, ali ga vsaj orožništvu ovadijo.

V Ljubljani, dne 30. marca 1938.

Zveza zavarovalnic Dravske banovine v Ljubljani

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z. o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.

Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.

Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadrugnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

ZDRAVJE

potom zdravih nog

proti spomladi dobre

KARO-čevlje

HRANILNO IN POSOJILNO DRUŠTVO DELAVCEV V MARIBORU

reg. zadruga z omejeno zavezo

Frankopanova ulica št. 37 (v lastni hiši) — Telefon 26-35

Račun pri Poštni hranilnici št.: 13.143

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4% odn. 5% proti odpovedi.

Daje posojila po ugodnih pogojih na menico in vknjižbo. — Zadrugni delež znaša Din 200.—.

Uradne ure vsaki dan od 17. do 19. ure.

Za konzorcij izdaja in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.